

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN VĂN NAM

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN
CHĂN NUÔI LỢN QUY MÔ HỘ GIA ĐÌNH TẠI
HUYỆN ĐIỆN BIÊN TỈNH ĐIỆN BIÊN**

**Ngành: Phát triển nông thôn
Mã số ngành: 60-62-01-16**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐÀO THANH VÂN

Thái Nguyên - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu trong đề tài: "*Thực trạng và giải pháp phát triển chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình tại huyện Điện Biên, tỉnh Điện Biên*" đều được thu thập, điều tra, khảo sát thực tế một cách trung thực, đánh giá đúng thực trạng của địa phương nơi nghiên cứu.

Mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện nghiên cứu đã được cảm ơn, các thông tin tham khảo trong luận văn đều được trích dẫn và chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2016

Học viên

Nguyễn Văn Nam

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian thực tập và nghiên cứu tại huyện Điện Biên, tỉnh Điện Biên, tôi đã hoàn thành xong luận văn tốt nghiệp của mình. Để có được kết quả này, ngoài sự nỗ lực của bản thân, tôi luôn nhận được sự giúp đỡ chu đáo, tận tình của nhà trường, các cơ quan, thầy cô, gia đình và bạn bè. Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành tới:

Ban giám hiệu Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, phòng đào tạo cùng toàn thể các thầy cô đã tận tụy giúp đỡ tôi trong suốt thời gian học tập cũng như thời gian hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy giáo **PGS.TS. Đào Thanh Vân** đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn tôi trong quá trình thực hiện và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của cấp ủy chính quyền cán bộ các ban, các cán bộ phòng thống kê, phòng nông nghiệp huyện Điện Biên, các xã Thanh Chấn, Thanh Yên, Nà Tấu và Mường Phăng, đã tạo mọi điều kiện cho tôi trong suốt thời gian thực tập.

Trong thời gian nghiên cứu vì nhiều lý do chủ quan và khách quan cũng như là hạn chế về mặt thời gian cho nên không tránh khỏi sai sót. Tôi rất mong nhận được sự đóng góp của các thầy cô giáo để đề tài này được hoàn thiện hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng   năm 2016

Học viên

Nguyễn Văn Nam

MỤC LỤC

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục chữ viết tắt	v
Danh mục hình vẽ, biểu đồ	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài	2
3. Ý nghĩa của đề tài.....	2
3.1. Ý nghĩa trong học tập và nghiên cứu khoa học.....	2
3.2. Ý nghĩa trong thực tiễn	2
Chương 1	3
TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Cơ sở khoa học của đề tài	3
1.1.1. Khái niệm về hộ gia đình.....	3
1.1.2. Lý luận về hiệu quả kinh tế.....	4
1.1.3. Vai trò và vị trí của chăn nuôi lợn đối với hộ gia đình ở nước ta	8
1.1.4. Đặc điểm của chăn nuôi lợn.....	10
1.1.5 Hiện trạng chăn nuôi lợn của các nông hộ ở nước ta.....	13
1.2. Cơ sở thực tiễn của đề tài.....	18
1.2.1. Tình hình chăn nuôi lợn trên thế giới và ở nước ta.....	18
1.2.2 Những vấn đề tồn tại của ngành chăn nuôi lợn và bài học phát triển chăn nuôi lợn cho huyện Điện Biên.....	24
Chương 2.....	28
ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	28
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	28
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	28

2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	28
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	28
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	28
2.3.1 Phương pháp phân tầng vùng nghiên cứu.....	28
2.3.2 Phương pháp chọn mẫu điều tra.....	29
2.3.3 Phương pháp điều tra, thu thập số liệu.....	29
2.4 Tổng hợp và xử lý số liệu.....	30
2.4.1 Tổng hợp số liệu.....	30
2.4.2 Phương pháp xử lý số liệu.....	30
Chương 3	33
KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	33
3.1. Thực trạng chăn nuôi lợn hộ gia đình trên địa bàn huyện Điện Biên, tỉnh Điện Biên	33
3.1.1 Tình hình chăn nuôi lợn tại huyện Điện Biên	33
3.1.2 Tình hình chăn nuôi lợn tại các hộ được điều tra.....	34
3.1.3. Giá trị sản xuất, chi phí, kết quả, hiệu quả sản xuất kinh doanh của các hộ chăn nuôi lợn	53
3.1.4. Ý kiến và đề xuất của hộ chăn nuôi lợn	58
3.2. Đánh giá các yếu tố ảnh hưởng đến sự phát triển chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình tại địa bàn huyện Điện Biên	61
3.3. Giải pháp phát triển chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình tại huyện Điện Biên....	65
3.3.1 Định hướng phát triển chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình	66
3.3.2 Các giải pháp phát triển chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình	66
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO	75

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Diễn giải
AFTA	Khu mậu dịch tự do ASEAN
BQ	Bình quân
CTV	Cộng tác viên
GS	Giáo sư
PGS	Phó giáo sư
TS	Tiến sĩ
FAO	Tổ chức Nông Lương Thế giới
WTO	Tổ chức thương mại Thế giới
NN&PTNT	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
UBND	Ủy ban nhân dân
SL	Số lượng

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 1.1: Diễn biến về số lượng và sản lượng thịt lợn của thế giới.....	19
Bảng 1.2: Diễn biến về số lượng và sản lượng thịt lợn ở nước ta năm 2013-2015 ..	23
Bảng 3.1: Quy mô đàn lợn theo vùng của huyện Điện Biên	33
Bảng 3.2: Thông tin về chủ hộ chăn nuôi lợn trên địa bàn nghiên cứu	35
Bảng 3.3: Bình quân đàn lợn các hộ điều tra tại huyện Điện Biên	36
Bảng 3.4: Quy mô đàn lợn thịt theo phân loại hộ	37
Bảng 3.5: Các loại hình chăn nuôi lợn của các nông hộ	38
Bảng 3.6: Loại hình chăn nuôi lợn phân loại theo vùng sinh thái	39
Bảng 3.7: Loại hình chăn nuôi lợn phân loại theo điều kiện kinh tế	40
Bảng 3.8: Tình hình xây dựng chuồng trại.	41
Bảng 3.9: Tỷ lệ sử dụng giống lợn theo vùng địa lý.....	43
Bảng 3.10: Tỷ lệ sử dụng giống lợn theo phân loại nhóm hộ.....	44
Bảng 3.11: Công tác phòng và chữa bệnh trong các hộ chăn nuôi	47
Bảng 3.12: Công tác xử lý chất thải trong chăn nuôi lợn	48
Bảng 3.13: Tình hình sử dụng lao động tại các hộ điều tra, huyện Điện Biên	49
Bảng 3.14: Trang bị máy móc sử dụng trong chăn nuôi lợn.....	50
Bảng 3.15: Tình hình sử dụng vốn chăn nuôi lợn của các hộ được điều tra.....	51
Bảng 3.16: Giá trị sản xuất bình quân của các hộ chăn nuôi lợn được điều tra.....	54
Bảng 3.17: Chi phí sản xuất bình quân của các hộ chăn nuôi lợn được điều tra	54
Bảng 3.18: Các chỉ tiêu đánh giá kết quả của hộ chăn nuôi lợn	56
Bảng 3.19: Tổng hợp một số khó khăn chính của các chủ hộ điều tra	59
Bảng 3.20: Tổng hợp các ý kiến của chủ hộ về mô hình chăn nuôi lợn của các hộ được điều tra.....	60

DANH MỤC HÌNH VẼ, BIỂU ĐỒ

Hình 1.1 Phân bố đàn lợn theo Châu lục	19
Hình 1.2: Diễn biến về số lượng và sản lượng thịt lợn của thế giới	20
Hình 3.1: Các hình thức xử lý chất thải trong hộ chăn nuôi lợn điều tra.....	48
Hình 3.2: Các kênh tiêu thụ sản phẩm trong nông hộ.....	52
Hình 3.3 Biểu đồ hiện thị các giá trị kinh tế trong chăn nuôi lợn của bình quân 1 hộ gia đình phân loại theo mức sống	57

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong lịch sử loài người, hộ gia đình có vị trí rất quan trọng, vì nó không những là tế bào của xã hội mà còn là đơn vị sản xuất vật chất, tạo thu nhập để đảm bảo cuộc sống cho tất cả các thành viên trong gia đình và xã hội.

Từ lâu chăn nuôi được coi là một trong hai nghề chính của nông dân trong phát triển kinh tế hộ gia đình. Trong đó, chăn nuôi nông hộ ở nước ta hiện nay luôn luôn giữ một vị trí quan trọng trong nền kinh tế, nó cung cấp thực phẩm cho gia đình và toàn xã hội. Với khoảng 8 triệu hộ chăn nuôi gia cầm và 4 triệu hộ chăn nuôi lợn, sản lượng thịt lợn và gia cầm do các hộ chăn nuôi này sản xuất hàng năm vẫn chiếm 60-70% tổng lượng thịt toàn quốc, tiết kiệm, tích lũy vốn tăng thu nhập cho nông dân. Thu nhập về chăn nuôi luôn chiếm tỷ lệ cao trong tổng thu nhập của hộ nông dân, riêng thu nhập về chăn nuôi lợn của các hộ nông dân ở vùng Đông Bắc hay đồng bằng sông Hồng đã chiếm từ 50-61% tổng thu nhập của mỗi hộ" (Đình Xuân Tùng và CS, 2012) [14]; tận dụng lao động nông thôn ở mọi lứa tuổi, hỗ trợ phát triển trồng trọt, tạo cân bằng sinh thái nông nghiệp - nông thôn.

Những năm gần đây, chăn nuôi lợn đã đạt được những tiến bộ đáng kể về cải tiến con giống, chuồng trại, thức ăn, thú y... như cải tạo tầm vóc, chất lượng con giống; chăn nuôi theo phương thức công nghiệp; sử dụng thức ăn công nghiệp. Kết hợp với các yếu tố kinh nghiệm chăn nuôi truyền thống, yếu tố thị trường mà quy mô chăn nuôi lợn hộ gia đình ngày càng tăng về số lượng, chủng loại và chất lượng, sản xuất đạt hiệu quả kinh tế cao, qua đó khẳng định được vai trò của chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình trong quá trình phát triển kinh tế.

Chăn nuôi lợn tỉnh Điện Biên nói chung và huyện Điện Biên nói riêng đã được hình thành, phát triển từ lâu và ngày càng được chú trọng, phát triển mạnh mẽ cả về số lượng và chất lượng. Tuy nhiên, trên thực tế hiệu quả chăn nuôi lợn trong nông hộ của huyện Điện Biên còn thấp, chưa đóng góp được nhiều cho kinh tế hộ gia đình. Trong điều kiện các nguồn lực của địa phương còn hạn chế, việc đo lường mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến việc tăng thu nhập hộ chăn nuôi lợn có ý

nghĩa rất lớn, trong việc đề ra giải pháp cụ thể để nâng cao hiệu quả sản xuất, cũng như các chính sách nhằm tạo môi trường thuận lợi cho việc thúc đẩy phát triển chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình trong tương lai.

Việc nghiên cứu thực trạng và đề ra hướng giải pháp phát triển chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình tại huyện Điện Biên nhằm giải quyết vấn đề thực tiễn của kinh tế hộ gia đình đồng thời góp phần vào tiến trình xây dựng nông thôn mới. Vì vậy em chọn đề tài: ***"Thực trạng và giải pháp phát triển chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình tại huyện Điện Biên, tỉnh Điện Biên"*** vừa có cơ sở khoa học và có ý nghĩa thực tiễn đối với địa phương trong giai đoạn hiện nay.

2. Mục tiêu của đề tài

Đánh giá thực trạng phát triển chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình, xác định các thuận lợi, khó khăn và đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm phát triển kinh tế chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình cho huyện Điện Biên

3. Ý nghĩa của đề tài

3.1. Ý nghĩa trong học tập và nghiên cứu khoa học

- Củng cố kiến thức từ cơ sở đến chuyên ngành đã học trong trường, áp dụng kiến thức vào thực tiễn.

- Bổ sung và hệ thống hoá một số kiến thức về chăn nuôi, kinh tế chăn nuôi hộ gia đình. Có cái nhìn tổng thể về kinh tế chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình trên địa bàn huyện Điện Biên.

- Nâng cao năng lực, rèn kỹ năng thu thập thông tin và xử lý số liệu, viết báo cáo.

3.2. Ý nghĩa trong thực tiễn

- Nhận biết và nêu ra những yếu tố ảnh hưởng đến phát triển chăn nuôi lợn quy mô hộ gia đình trên địa bàn huyện Điện Biên.

- Là tài liệu cho UBND huyện Điện Biên, UBND các xã tham khảo để phát triển kinh tế hộ gia đình trong quá trình xây dựng nông thôn mới.